

ter og ydede Refusionen enten kvært- eller halvaarlig, efter som de praktiske Forhold gjorde det ønskeligt. Derved vilde man faa en overkommelig Administration og en Fremgangsmaade, som netop vilde lade Forbrugerne faa direkte Vederlag for den Fragttakstforhøjelse, de har maattet yde Skibsrederne paa Grund af de for disse særlig gunstige Vilkaar, Verdenskrigen har skabt.

Jeg har ikke fremsat disse Antydninger om den ene Side af Lovforslaget for at stille et Forslag i saa Henseende. Noget saadant vilde af de Grunde, jeg har nævnt, være urigtigt og urimeligt under de omtalte, usikre Forhold. Jeg har fremsat dem, fordi jeg derved vilde begrunde, at det foreliggende Lovforslag maa betragtes som en regulerende Foranstaltning, foretaget under særlige Forhold, og dernæst for at gøre opmærksom paa, hvilke Muligheder der rummes indenfor Lovforslaget i Retning af at opnaa det, der tilsigtes, nemlig at forbedre Produktionsforholdene for det danske Samfund som Helhed paa de Omraader og de Steder, hvor det mest tiltrænges, og værne de Statsborgere, der paa Grund af de høje Fragttakster er stærkest truede og mest genevære i deres Produktion, ikke mindst af Hensyn til derved at muliggøre, at Landets Forsyninger kan foregaa uden alt for store Ofre for hele den forbrugende Del af den danske Befolkning.

Af de anførte Grunde tillader jeg mig paa mit Partis Vegne at anbefale Lovforslaget til hurtig og velvillig Behandling og Vedtagelse i dette høje Ting.

Foss: Der er ingen Uenighed om de store Ulemper, som de abnormt høje Fragter, vi her beskæftiger os med, forårsager. Disse høje Fragter har været en stærkt medvirkende Aarsag, om end ingenlunde den eneste, til de store Prisforskydninger af alle Slags, som vi kender, og som bereder Samfundet paa alle Leder Vanskeligheder. Ønsket om, at disse abnorme Fragtpriser skal ophøre og Fragten falde til et naturligt Niveau, og at Prisforholdene overhovedet bliver normale, deles af alle. Men naar Spørgsmaalet rejses om at paavirke Priserne ved Lov, ved Statsforanstaltninger, altsaa ved Tvang, ophører Enigheden, idet nogle mener, at dette kunde gøres paa en for Samfundet fordelagtig Maade, og andre, at der derved sker saadanne Forskydninger af Vanskelighederne — idet den enkelte Tvangsforanstaltning ikke kan staa alene, men

kræver en Række andre Foranstaltninger —, at vi efterhaanden kommer til at staa overfor Kravet om en almindelig administrativ Ordning af den hele Omsætning.

Det foreliggende Lovforslag er fremgaaet af Forhandlingerne om en Regulering af Fragtpriserne, og det bunders altsaa i de Spørgsmaal, som fra Krigens Begyndelse har beskæftiget den overordentlige Kommission, af 8. August 1914. Som Medlem af denne Kommission fra dens Begyndelse har jeg haft baade Lejlighed og Pligt til at tage Stilling til det Problem, som efterhaanden i stigende Grad maatte beskæftige eller beskæftigede Kommissionen, nemlig i hvilket Omfang en tvangsmæssig Prisregulering var mulig og gennemførlig. Den overordentlige Kommission fik allerede fra Begyndelsen Navn af Prisreguleringskommissionen, men dette Navn er i Virkeligheden misvisende, naar man ser hen til Kommissionens oprindelige Opgave. Kommissionen nedsattes i de første Dage af August 1914 under det stærke Tryk af en overordentlig vanskelig Situation og med Udsigt til Faren for, at vi helt eller delvis kunde komme til at mangle vigtige Tilførsler. Krigens Udbrud fremkaldte en øjeblikkelig Lammelse paa mange Omraader og blandt andet ogsaa en Standsning af vore Tilførsler og delvis Udeblivelse af vor Kulforsyning fra England. Man maatte paa dette Tidspunkt være betænkt paa, at denne Situation kunde blive endnu langt værre, at vi af en eller anden Grund kunde blive afskaaret fra Tilførsler, og det gjaldt da om at husholde med de Forsyninger, som maatte findes i Landet.

Kommissionen var da først og fremmest nedsat med den Situation for Øje, som jeg kort kan betegne som „Belejringstilstand“, hvorved jeg forstaar en Situation, hvor Kommunikationerne er afbrudte, Tilførslerne udebliver, og Landet henvises mere eller mindre til sig selv. Derfor var det Kommissionens Hovedopgave at beskæftige sig med Forsyningsproblemet dels i det foreliggende Øjeblik, dels som det muligvis kunde udvikle sig, hvis de befrygtede yderligere Vanskeligheder indtraadte. Naar Tilførsel af en Vare udebliver, indtræder der let Panik paa Markedet, og Indehaverne af Beholdningerne fristes til at sætte Priserne i Vejret, en Forholdsregel, der naturligvis i høj Grad er i den tilfældige Ejers Interesse, men dog har den gode Bivirkning, som ikke helt maa overses: at beskytte Beholdningerne mod alt for hurtigt Forbrug.